

Tổng lý:
NGUYỄN KHẮC NGUỒN
 Theo tư vấn việc mua báo và
 đăng các học bổng mandats
 trả các thư kiện, xin gửi cho:
M. NGUYỄN KHẮC NGUỒN
 72, rue Lagrandière
 SAIGON

Đuốc Nhà Nam

Chủ bút:
HỒ-VĂN-NGLON
 Hưởng nhận bài lai cáo viết
 một mặt giấy và có tên ký
 hầu bài. Ngoài báo đề:
M. HỒ-VĂN-NGUỒN
 72, rue Lagrandière
 SAIGON

Xuất bản ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy
 Chủ nhơn sáng lập: NGUYỄN-PHAN-LONG

DEPT LEGAL
 INDOCHINE
 42/1308

Cây ba-ton của văn-sĩ Quạu

Ấy là tựa-biên Huyền bí tiêu thuyết của Cuồng-sĩ THẮT-LANG soạn mà bản báo muốn in hành để được thêm một mục giải trí cho độc giả chừ tôn.

Trích ra từ đoạn thì thành 25 bài cuồng đàm rập lại thành một bản tiêu thuyết huyền bí ly-kỳ, thiết tưởng xưa nay chưa ai viết tiêu thuyết quốc-âm theo lối ấy.

Số tôi sẽ khởi đăng.

B. B.

VĂN BÈ (THUÊ THÂN)

Tại sao có người không đồng thuê

Bá sanh làm con trai Việt-Nam, nếu không phải đại, què, điên, củi thì từ 18 tuổi tới 61 tuổi phải lo trả nợ nước, nghĩa là trong cái thời gian 43 năm dài đăng đẳng, mỗi năm phải đóng vô kho Nhà-nước bấy đồng, bạc, thuế. Ai không lo đóng là dân cày, phải bị bắt, phải bị tù.

Một vợ, một chồng với một vài đờ con nhỏ còn vậy thay, huống chi những người trên còn nuôi cha già mẹ yếu, dưới còn nuôi em gái, con thơ. Minh một đầu thuế đã đành, ông già sáu mươi kia cũng hỏi ba đồng mấy, đờ con 18 lại đòi thêm bảy đồng rưỡi.

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Thật hỏi Chánh-phủ có cần mình chỉ những nông nổi ấy cho Chánh-phủ rồi không? Không cần. Những việc gì nhà mình không định là có mà Chánh-phủ còn nói biết rõ như một với một là bài,

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Bài sau sẽ bàn coi bỏ tù như thế có lợi gì cho Chánh-phủ không?
 LỖ-CU-NAM.

Hội đồng quản hạt nhóm

Chiều hôm kia 9-7-29 có phiên nhóm. Trước hết bàn chuyện tiền phụ trợ. Chánh-phủ nói rằng cần phải thân phụ trợ thì mới lập; sẽ chỉ tên được, nhưng có bữa nữa bỏ đi được thì không thân làm chỉ. Kế đó nghị viên nghe đọc phúc bẩm của ban ủy viên xét việc khẩn đất và việc vật. Cả thấy có 38 vụ, nghị viên đều chuẩn y lời kết luận của ban ủy viên.

Rồi đến phúc bẩm của ban ủy viên xét về chỉ tiêu và công việc tạo tác. Nghị viên bình vụ quyền lợi của dân, có lẽ nhiều ý kiến rất hứa ích. Số sau bản báo sẽ đăng bài kỹ thuật.

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

b) Vì không số làm mà không đóng được thuế chẳng? - Phải, hạng này cũng khá đóng. Không nghề nghiệp để đánh mà dân có nghề trong tay cũng không đủ số mà làm.

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Thật, đánh thuế tới đâu hay đó. Cái theo tôi nghĩ không có gì thêm vào kia mà!

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

c) Vì nghèo quá không đóng nổi thuế chẳng? - Phải, hạng này đóng thuế. Mà có phải là hạng bình thường dân. Dân là một lối, đây cũng thế, nhưng mà cái đó còn thua trước tầm sau, làm lên lại làm nó hơn đó. Để chẳng đi nữa nói mình, nói vợ con mình có tiền dĩa mà đóng thuế? Cái

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Nghị-viên dự-khuyết

Vô-tuyên-diện A. R. I. P cuối tháng trước báo tin có một đạo nghị định mới, đặt thêm 6 chức nghị viên Pháp dự khuyết và 5 chức nghị viên Annam dự khuyết tại quân hạt nghị viên Nam Kỳ.

Các báo-Tây Nam xuất bản tại Saigon đăng tin này, đều thêm một câu: rồi đây quan Toàn-quyền sẽ định ngày mời cử tri công cử mấy chức nghị-viên dự khuyết đó.

Phải, đã đặt thêm mấy chức nghị viên dự khuyết thì phải mời cử tri công cử, và một cử tri công cử thì phải định ngày. Nhưng ngày nào?

Đàng là nên trả lời: Ngày nào mà chẳng được? Năm mươi bữa, nửa tháng, một tháng, hai tháng là cũng, Annam mình sẽ có thêm năm ông hội đồng mới.

Song chúng tôi chưa được hẳn hạnh thấy công-báo đã hành đạo nghị định mới thì chúng tôi không dám chắc quan Toàn-quyền hay quan Thống đốc Nam-Kỳ sẽ định ngày tuyển cử, hay là đợi qua sang năm hết thấy nghị viên quân hạt mới khỏa, sẽ nhóm cử tri tuyển cử chung mấy chức nghị viên thiệt thọ, và nghị viên dự khuyết một lượt. Bên phía nghị viên thành phố Saigon xưa nay thấy cử chúng, ai nhiều tham thì lãnh chức nghị viên thiệt thọ, có ít tham thì lãnh chức nghị viên dự khuyết. Vì vậy mà chúng tôi không dám đoán quyết cử tri Nam-Kỳ trong một vài tháng được cử thêm đại-biêu.

Chúng tôi nói vậy, chờ không phải chúng tôi ước mong - cử chúng, Theo ý kiến thấp hèn của chúng tôi, cử riêng tốt hơn cử chung. Xin giải bài lý kiến ấy ra đây, vì bằng có chỗ nào sẽ ước mong các nhà trí thức trong xã chỉ bình dân, chúng tôi sẽ rửa sạch tại để nghe lời dạy.

Nếu cử riêng, máy nhà có nhiệt tâm với quốc dân mà không đủ ngày giờ lo việc dân việc nước, có thể tranh chức nghị viên dự khuyết, các nhà dân hiền tron ngày giờ của mình cho quốc dân thì mới dự tranh chức nghị viên thiệt thọ. Lại kham-mỏi việc đi nhóm hội mới kỳ nhóm, hay là chỉ có thể đi nhóm một khóa một vài kỳ, thiết tưởng trong xã-hội ta có hai hạng người như vậy. Già trí hai hạng ấy khó phân hơn kém.

Nhược bằng cử chúng như nghị viên thành phố, nhiều tham lãnh chức thiệt thọ, ít tham lãnh chức dự khuyết, chức thiệt thọ quá hơn chức dự khuyết, (ta thấy rõ quá, mà thấy rõ, để phân hơn kém; chúng được lợi chí, lại có phần hại cho quyền lợi của quốc dân.

Nghị viên dự khuyết đắc cử chúng với nghị viên thiệt thọ, thì hèn giả trí kém; thường có ý muốn đứng ngoài công nghị viên coi cái chức của mình như phẩm hàm, chờ không muốn nhỡ rằng mình thiếu cử tri một môn sự, nhỡ hơn sự của nghị viên thiệt thọ, song cũng là nợ; cũng phải lo trả. Mà không đi nhóm thì trả nợ ấy làm sao?

Và một rồi nghị viên, thành phố Saigon (thiệt thọ) xin ông Đốc-lý mới kỳ nhóm đặt thêm ghế cử mới nghị viên dự khuyết ngồi nghe hội đồng bàn cãi. Đánh rằng các nghị viên dự khuyết chỉ được nghe chứ không được cãi, không có quyền bỏ tham đề quyết định mỗi khi dân phiên, nhưng dự thỉnh cũng

được ích lợi. Nếu vì một lý chí đó, một vài vị nghị-viên thiệt thọ phải để cho nghị viên dự khuyết thay thế cho mình, thì mấy ông thế chức am hiểu công việc thành phố quyết có lợi cho thành phố hơn là gặp những ông bợ ngỡ như con gái mới về nhà chồng.

Lại một đặt thêm một vài tháng hai lần, mỗi một và 15 tây, nghị viên hội đồng với Chánh-phủ Đốc-lý để tổ bày ý kiến về các việc trong thành phố. Mấy bữa hội đồng ấy là ngoài các kỳ nhóm, nghị viên dự khuyết được dự bàn.

Thiết tưởng hai cái lý mới bày ra đó có lợi cho không có phần nào hại. Chẳng tốn kém chi mấy, chỉ môn vài cái ghế mà thôi. Vậy mà có một ông nghị viên thiệt thọ Annam tổ ý muốn để cho nghị viên dự khuyết đối với công việc thành phố chẳng khác nào thường dân, việc gì cũng phải theo qui tắc nghị viên thành phố như thuyền theo lái, cái thái độ ấy mà thâu dân tại Thủ-Chung thì chắc đã phê hai chữ: « ị ị làng ».

Cũng may một cây làm chẳng nên non, một cái ý kiến ấy chợt không lại ý kiến chung của các nghị viên khác. Nhờ vậy mà tự nay nghị viên dự khuyết thành phố Saigon được dự vào công việc của thành phố một đại-chất.

Nghị viên dự khuyết mà dự vào công việc trong nghị viên thì thuận theo lý đương nhiên, có lẽ nhờ đó mà dự luận chúng bớt làm đường lạc nẻo, công chúng bớt coi máy ông nghị viên dự khuyết là gì trí hơn mấy ông nghị viên thiệt thọ.

Sau này nếu Chánh-phủ định nhóm dân công cử riêng hai chức nghị viên thiệt thọ và dự khuyết, dự luận chúng quyết chẳng đồng thì mới có người chịu ra ứng cử chức dự khuyết. Chứ còn như đây giờ thì máy ai chịu ứng cử nghị viên dự khuyết?

Nếu chúng tôi không sợ mang tiếng vô lý, thì chúng tôi sẵn lòng chức nghị viên dự khuyết với nghị viên thiệt thọ mà chúng chẳng ngờ ngàn chỉ dĩa, chia oan một tiếng có chúng mà vắng vẻ loan phông cơ càng như không. Đền bù con gái nào bằng lòng làm bé như vậy?

THẮT-LANG.

Huê kiều và Annam đã ban

Hội dân cầu Thượng Hải hôm thứ sáu tháng hội Etelle du Sud (Huê kiều cư ngụ Saigon, Cholon) 11 bàn gỡ một, qua bữa trưa, nghị-lai tháng chiến tuyến lựa Langea (Cercle Sportif và Saigon-Sport) 4 bàn trận.

Chiều thứ hai hội ấy định đấu với chiến tướng Etelle de Gladin tại sân Meyer. Trận này hai bên rất đồng sức. Rồi cuộc bắt phân thắng bại (mỗi bên ăn một bàn).

Làm quốc-sự

Một thầy thơ-ký làm việc ở tòa-bộ Sadeo mới bị bắt về tội rầy trầy-ban đờ phi-kháng người Pháp.

Một người Annam, trước trốn ở Bangkok (Xiêm) nay bị giải về Đông-Dương và bị vận động phản-kháng người Pháp ở ngoài quốc.

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Trung quốc thời bình

Những điều ước vọng của Phùng-ngọc-Trường

Phùng-ngọc-Trường kéo binh đánh với binh Quốc-dân-đảng. Quốc-dân không ai bằng lòng những việc hành-dộng của Phùng, cho Phùng là một người tương giặc. Phùng-ngọc-Trường chỉ có một dĩa là không chịu phục-tống ai cả; những thủ-hạ của Phùng thường khi ứng Phùng là vị liên-tri, bởi vậy nên Phùng càng ngày càng đông-hách vì tương rằng có lúc sẽ chính phủ được (thành-hạ).

Đây, cái tiêu-sử của Phùng sẽ chỉ cho ta biết rõ cái số phận của người.

Năm 1912, lúc cách-mạng mới khởi-xướng, Phùng-ngọc-Trường làm chức Đốc-đạo hình thứ 80 tại Long-Châu. Có một quan phó lãnh-binh tên là Vương-kiến-Minh ở đạo binh thứ 79 thấy (thành binh cách-mạng, thừa cơ xung đột lập. Vương sợ ý nên tự-xưng 1. Tổng-tư (lịch cũ đất Bắc-giang và nhờ có Phùng trợ lực nên mới chiếm cả đất Bắc-kinh và Thiên-tân.

Phùng-ngọc-Trường muốn lừa gạt Vương-kiến-Minh nên truyền lệnh cho các quân binh không được đóng binh. Tại sao? Có phải tại Phùng muốn lừa Vương chăng? Không, vì Vương-kiến-Minh Tổng-tư-lịch thì tác Phùng-ngọc-Trường phải ở dưới quyền và phải phục tống Vương. Vì lý đó mà Phùng trở mặt. Kết cuộc việc ấy, thì Vương-kiến-Minh bị-binh-liệt. Phùng-ngọc-Trường giết chết.

Đến năm 1927 chẳng hiểu vì lý do gì hay vì muốn khởi mang tiếng mà Phùng có đặt đất cái tượng đài của Vương-kiến-minh vì giặc cách-mạng nói lên mà chết. Hiện giờ tượng ấy còn dựng tại vườn lớn ở Bắc-kinh.

Đến năm cách mạng thứ hai. Lúc bấy giờ gặp giặc cùng Vương-ti-Đề. Khất đi tự xưng lên ngôi Hoàng-Đế.

Phùng-ngọc-Trường lúc ấy làm chức phó-soái đánh Viên.

Lúc quân-đội đạo binh thứ 16, Phùng-ngọc-Trường lại phải tòng quyền Đoàn-kỳ-Thoại ít nhiều. Sau lại, Phùng về phái với Tào-Côn và làm đến Tổng-tư-lịch cả binh-đoàn năm 1924. Sau đến Hồ-nam và Bắc-kinh, Phùng lại lên Lê-nguyên-Hồng làm cho Lê phải chạy lên Thiên-tân. Ít lâu sau năm 1924 Phùng-ngọc-Trường phân chia là Ngô-bộ-Phu, bộ tá Tào-Côn và đi-tên đảng độc-lập của y là Quốc-dân-đảng.

Đến sau thất bại ở Nam-kinh, Phùng-ngọc-Trường lùa một nẻo chạy về kéo quân về đóng ở các tỉnh Phúc-thiên.

Đến lúc binh quốc-dân đánh

Trương-tác-Lâm, Phùng lại giao hảo với binh cách-mạng mà đánh Hồ-nam. Trận giặc được thắng, Phùng chiếm được đất mấy tỉnh ở Phúc-thiên. Phùng tự theo binh cách-mạng, mà muốn chiếm riêng các tỉnh ấy.

Hiện giờ, Phùng phá tan các đường xe lửa, Phùng có ý chống cự với Chánh-phủ vì có hiệp nhất lại các quân đoàn của y. Phùng định sẽ đánh Chánh-phủ, vì muốn làm chủ thiên-hạ chứ không chịu phục tống ai cả.

AI cũng nói Phùng là một người giặc phá hại trong nước. Đã biết rằng tự bấy lâu nay, Phùng vẫn ở dưới quyền người và Phùng lại có lòng muốn tôn thần thiên-hạ.

Người ta đoán rằng ngày nào Phùng-ngọc-Trường làm chủ được, thì nước Tàu mới hết giặc giã. Nhưng cũng còn giặc với các nước ngoài-quốc, vì Phùng cũng còn muốn làm Hoàng-đế trong thế giới này nữa.

Dịch báo Bắc-Kinh-Chánh-Văn

Nam-kỳ khuyển-học hội

Kết quả cuộc tuyển cử ban trị sự do xem xét công việc trong lịch năm 1929-1930.

Quá số:

- 1. Bùi-quang-Chiêu 564 thăm (đắc cử)
- 2. Nguyễn-khắc-Nương 563
- 3. Trần-văn-Đôn 540
- 4. Nguyễn-văn-Trình 390
- 5. Lưu-văn-Làng 377
- 6. Quan bá Phạm-công-Binh 358
- 7. Nguyễn kìm-Đình 354
- 8. Lê trung-Nghĩa 330
- 9. Trương-văn-Bôn 324
- 10. Nguyễn-phân-Long 228

Lê-văn-Giang	108	thăm
Diệp-văn-Kỳ	174	
Nguyễn-văn-Cổa	138	
Nguyễn-phủ-Khai	155	
Nguyễn-tấn-Được	117	
Nguyễn-minh-Huy	115	
Nguyễn-thanh-Khết	111	
Nguyễn-thanh-Liêm	55	
Nguyễn-văn-Tinh	50	
Trần-quang-Nghịam	49	
Trần-văn-Nhiên	40	
Trần-văn-Hiệp	40	
Lê-văn-Kiểm	42	
Phùng-văn-Án	42	
Nguyễn-Đào-Tuấn	30	
Hoàng-Bình-Điền	23	
Nguyễn-tấn-Văn	28	
Trần-văn-Trí	28	
Nguyễn-văn-Thơm	16	
Nguyễn-văn-Lữ	16	
Đào-Học-Phạm-công-Binh	10	

Xiếc Trung-huê

diễn tại góc đại lộ Gallieni và Kitchner
 (Nơi dăm đất trống gần hàng Ba-de)
 Khởi diễn bữa 3 Juillet 1929, mỗi đêm 9 giờ khai diễn

Thứ bảy và chúa nhật có hát ban ngày. 3 giờ chiều khai diễn.

GIÁ CHỖ NGỒI

Phòng riêng 4 chỗ ngồi 10\$, mỗi chỗ ngồi 5\$, siêu hạng 4\$, thượng hạng 3\$, nhứt hạng 2\$, nhì hạng 1\$, hạng chót (ngồi giăng 0 \$ 50)

Mỗi đêm, lúc vắng hát có một chuyến xe lửa diễn riêng, xe ngừng trước cửa rạp, giẫy xe lửa diễn có bản tại rạp.

ĐOÀN THIÊN TIỂU THUYẾT

TẠI LỘN

Ông chủ bút báo Tâm-Lý ngày nọ gặp đi xa nên kêu anh Đạo là người ăn-công thành lên mà đưa cho hai bài và hai tấm hình biển đăng liền số báo mai. Hai bài báo tin rằng anh Trần-Nhơn vô sĩ ngoài bắc vô Saigon và anh Nguyễn-Đào ăn trộm đại tài và người ta đương có giấy mời tróc cang sẽ tới Saigon đống một chuyến tàu ngày 7 Avril. Ông chủ bút đưa rồi hai bài và hai tấm hình cho anh ăn-công thì đi liền, quên đi anh nào là ăn trộm, anh nào là vô sĩ trong hai tấm hình đó.

Anh Đạo ăn-công, đem đồ của ông chủ bút về. Anh ta ngồi ngó một hồi bỗng giật mình vì ông chủ bút không để tên người ta dưới tấm hình. Anh ta suy nghĩ một hồi rồi lấy hai tấm hình mà coi kỹ lại. Anh ta thấy một cái mặt mày bảnh bao nhẵn nhụi, thì chắc là của vô sĩ, một cái nửa mặt mày theo vết sẹo, anh ta cho là của anh ăn trộm. Song anh ta làm, một vô sĩ vì bị ăn trộm, ăn đấm nên có theo da dưng vết, còn anh ăn trộm ở không nên mặt mày lịch sự. Anh ta cứ lấy hai tấm hình đó ra, tìm của vô sĩ thì biến thành anh ăn trộm, còn tấm của anh ăn trộm biến thành anh vô sĩ. Rồi anh ta đem hai tấm hình đó đi cho anh ăn trộm và anh vô sĩ. Anh ăn trộm thấy anh ăn trộm biến thành anh vô sĩ, anh vô sĩ thấy anh vô sĩ biến thành anh ăn trộm, anh vô sĩ bắt đầu cười nhạo, anh ăn trộm bắt đầu khóc.

Báo Tâm-Lý ra, dân Saigon đọc rồi đều cười tưởng như vậy. Còn số mặt tâm, được thấy tấm hình của báo Tâm-Lý cũng sửa soạn công kích đặng bắt thặng ở trộm. Tàu tới... mấy người mặt thề-thào ở Saigon thấy anh ăn trộm xuống liền xô lại bắt đặng, hồng lên mây mây mừng anh ta. Anh ăn trộm ban đầu sợ hết hồn sau biết người ta là anh ăn trộm liền cười nhạo, anh vô sĩ thấy anh ăn trộm cười nhạo, anh vô sĩ bắt đầu khóc.

Anh ăn trộm vừa ở đó ở ngó được một đêm, sáng ngày-ra cả-có người tới chức cuộc đầu vô nói với anh ta rằng:

— Thưa ông, theo như lời ông đã hứa trong tin xin ông ngày mai đến rạp mô-đet thì vô với vô sĩ của chúng tôi.

Anh ta không thể nào chối đặng nên phải nhậm lời. Người đó đi rồi anh ta nghĩ rồi nói: « Không sợ, mình cũng biết chút võ nghệ, mai đánh may ă anh nọ thì thôi, còn thua thì Trần-Nhơn thất danh mà sợ gì ».

Tối ngày sau, lúc tám giờ tối đã có người lái đò anh ta đến rạp hát rồi Anh ta đánh, may nên thắng được vô sĩ kia. Người ta vô tai van đây, anh ta vừa sửa soạn xuống vô đài thì có một người nọ lên, sau lưng có vài người lính theo, người đó do tay lên nói:

— Tôi đây là vô sĩ Trần-Nhơn vì báo Tâm-Lý đăng hình tôi mà để lộ là hình ăn trộm này nên tôi phải ở tù hôm qua (tôi bữa nay còn tháng này lại được tiếp rước từ-tử. Vậy các ông nghĩ sao ?

Người đó thấy nói thì nói như vậy bèn lại hỏi.

— Giấy của anh em đâu ?

Vô sĩ đưa giấy của anh em, mấy người lính vừa muốn công tay anh ăn trộm lại, tổ chức của và nói lớn lên rằng:

— Chúng tôi mời vô sĩ đến đây thì vô chứ không có mời anh nọ. Song anh nọ may đã thắng được vô sĩ nên vô sĩ muốn lấy danh lại thì phải đi thi với anh ăn trộm này trước khi công tay và bắt anh ta.

Hai bên ưng chịu. Vì muốn báo thù nên vô sĩ lên tới vô đài thì hôm hôm gần ngó anh ăn trộm lơ lửng lơ. Hai bên xáp lại, chưa đầy năm phút vô sĩ đánh anh ăn trộm văng ra ngoài đày. Mấy người lính áp lại công và dẫn anh vô sĩ về.

Vô sĩ bước xuống đài, có vài người lại hỏi vô sĩ vì sao ở trong bát mà ra liền được thì vô sĩ chỉ ông Chủ-bút báo Tâm-Lý mà nói:

— Ông này để lộ một chút mà tôi bị bắt. Nay nhờ ông ta về kịp, biết như vậy liền lại số tuần cảnh mà xin tôi ra. Tôi không muốn cho ông ta nên đi qua mấy họ mới

Điều lệ nhơn công

Trích lục từ nghị-định của quan Toàn-quyền Đông-dương ngày 25 tháng mười tây năm 1927, về nhơn công canh nông bản quốc và ngoại quốc Phương Đông

(Tiếp theo)

ĐIỀU THỨ 84 (TIẾP THEO)

Nếu như người dân-bà lấy công-công là một người làm công có thể giao kết trong một số với nhau mà bằng kỳ khi mắng thì khác bằng với nhau thì người dân-bà cứ theo lời nói trên đó mà thì hành, như người dân-bà đó không thì hành thì hành đó thì làm như vậy: công cái bằng kỳ chưa mắng của công-công và của vợ vô một rồi chia số tổng công ra làm hai đặng cho bằng kỳ hai người mắng một lược mà rồi bằng kỳ của hai người công-khỏi đặng. Nhưng mà như người dân-bà xin và người công-công thì vô sĩ giao kết của người dân-bà làm trước khi lấy công-công thì hành cho khi có công rồi cũng vậy.

Đưa về xử số - Hưu-hỷ từ giao kết. - Sang từ giao kết và thay từ giao kết lại

ĐIỀU THỨ 85

Từ giao kết ở trước hưu-hỷ cũng đặng vì các lý sau này:

1- Vì hai đàng thuận tình, việc thuận tình phải có quay số tại nơi ở cạnh nông, có quyền theo chấp từ giao kết, thì chừng mới đặng.

2- Vì hai người ở trước không số lược đã khảm-nghiêm: như đã chỉ thì nói điều thứ 14 trên đây và y như các thể lệ định trong điều 84.

3- Vì có chủ muốn xin cách một tháng sau khi người ở trước đi mới biết đã có khai vi bằng, chủ muốn lại còn có quyền đến tòa án mà kiện cũng đặng.

4- Vì có một đàng xin quyết: bởi chừng đăng kia không quyết; thì

nào vẫn làm theo lời giao kết trong đó đặng, mà đã có chứng nghiệm đủ là rồi.

5- Vì bởi người ở trước có làm từ giao kết ở hai năm hay là trên hai năm, mà ở đặng 18 tháng, lại có cho hay trước 3 tháng và có thể buồn hết thấy tiền lương trước có thiếu, và khi trước có chiếu mộ ngoại Nam-kỳ phải thì lên tiền phi về việc đi mộ và chỗ chuyên thì xin chịu.

Như vậy thì người ở trước không đặng nại cái quyền xin đưa về bản số như đã giao trước trong từ.

Và lại người ở trước mà đặng ở thể lệ trong bản số này, thì không đặng làm từ giao kết: mới khác công ở trước trong Nam-kỳ với ai bất kỳ, kể nối theo các từ giao kết đã hưu-hỷ rồi đi cũng không đặng. Nếu lên đến kỳ nguyên đã mộ ngoại Nam-kỳ, thì quyết phải trở vào xử bản số.

6- Vì có chủ muốn xin bởi chừng tàn bệnh xấu, không vãng lời không phải chữa hay là làm chừng đặng có lẽ phải sanh rồi loạn trong số, mà đã có quan Giám-đốc công tác chứng nghiệm đủ là.

7- Vì có chủ muốn xin bởi chừng người ở trước có bị án về tội phạm quốc pháp, hay hoặc là thể lệ định này.

8- Vì có đàng này hay là đàng kia xin bởi duyên do phải phép.

9- Như người công-công thì từ giao kết từ hưu-hỷ, như chỉ thì từ giao kết con chưa đặng tuổi cập kê-tự hưu-hỷ và được phép chủ số đưa về xử khỏi bồi tiền số phi cho chủ.

(Còn nữa)

CHUYÊN-TRUY LƯỢC DỊCH

Vi tranh dành 38 mẫu đất mà xây ra một vụ án mạng ghê gớm, 2 người chết.

Hôm 24 g. 0 tại làng Vĩnh-Hòa, Rachgia, có xảy ra một vụ án mạng, hai người bị bắn chết. Đền báo đêm bữa nay mới đặng tin về trên một: Đuôi-nhà-Nam là vì phải chờ tin đích thật dưới Rachgia mới lên. Nay ông Dương-quan-Thành có lòng từ độ, bắt vụ này rất tường tận, thuật lại rất kỹ lưỡng, chúng tôi mới dám đăng báo.

Một thửa Rachgia, năm nay xảy ra có chuyện đặng chấp lên vì tranh dành ruộng đất, còn thì làm với nhau vì ruộng đất mà chưa là một báo đặng thì không kể. Mới có lần này 2 người bị bắn chết: Một người là chủ đất, một người là người thuê đất. Vụ này xảy ra ở làng Vĩnh-Hòa, Rachgia, cách làng Vĩnh-Hòa 10 dặm, có 38 mẫu đất. Hai người này là: Nguyễn Văn Thành và Nguyễn Văn Thọ. Hai người này là bạn thân, cùng ở làng Vĩnh-Hòa. Hai người này có một thửa ruộng đất, hai người này cùng thuê đất. Hai người này có một thửa ruộng đất, hai người này cùng thuê đất.

Ngày 24 g. 0 tại làng Vĩnh-Hòa, Rachgia, có xảy ra một vụ án mạng, hai người bị bắn chết. Đền báo đêm bữa nay mới đặng tin về trên một: Đuôi-nhà-Nam là vì phải chờ tin đích thật dưới Rachgia mới lên. Nay ông Dương-quan-Thành có lòng từ độ, bắt vụ này rất tường tận, thuật lại rất kỹ lưỡng, chúng tôi mới dám đăng báo.

Tướng Chánh-Phủ cũng từ thủ tỉnh Anh ấy, cũng lo giải quyết đi rồi đi - Huân-đạo là lính Rachgia, nhưng không một chút mà thôi. Bắn hào chỉ xin nhắc lại rằng công-công nhiều ngày cũng thiệt hại nhiều nhơn mạng, có lẽ mong Chánh-Phủ mau mau quyết định phương pháp làm cho dân yên lòng.

D. N. N.

Tại làng Vĩnh-Hòa, 8 giờ sáng bữa 24 g. 29 có xảy ra một vụ án mạng, 2 người bị bắn chết. Làng xã cáo báo với quan chủ Quận và tòa án. Lúc 4 giờ chiều quan thẩm án Estère đến nơi, mở đường tra vấn.

Hai người chết đó là hai anh em ruột. Lúc bị báo, hai người ấy đương phải có ngoài đặng với người anh của chúng nó tên là Đậu. Tên Đậu khai như vậy:

Ba anh em có phải có, có bị thì bị của chúng nó đời cơm ra, ruộng cho ba anh em. Lúc đó số thấy 4 người lại chỗ chúng nó làm:

1- Hương chủ tịch, điền chủ 2- Đoàn-văn-Mai, rể của Hạnh, 3- và 4- Lương và Tam, là điền chủ Hạnh-Hương chủ tịch Hạnh-chỉ tên. Một hôm sáng lập liên lạc Châu-Cúc và Châu-Hàn, còn tên Lương thì bằng sáng một lòng mà hành đạo.

Hai anh em có phải có, có bị thì bị của chúng nó đời cơm ra, ruộng cho ba anh em. Lúc đó số thấy 4 người lại chỗ chúng nó làm:

Hương chủ tịch Hạnh-khai rằng vô không có bản, chỉ mượn người ta bản mà thôi. Bữa xảy ra vụ án mạng này thì vô nhà, nhiều người ở làng Vĩnh-phước đương thấy. Muốn biết ai là thủ phạm, xin hỏi tên Lương với Tam.

Đoàn-văn-Mai bị bắt trước của cách hai ngày sau. Nó khai bữa đó nó không có mặt tại chỗ xảy vụ án mạng, vì hai vợ chồng nó hai bữa trước đã đi chợ Ngã-Nam: đời tên khách-tru Ly-Ty, ăn nghỉ tại nhà tên khách-tru này. Quan thẩm án đương xét xem lời khai của Mai có đúng với sự thật chăng.

Hiện nay Hạnh; Mai; Lương và Tam, cả bốn đều bị giam Hương chủ tịch Hạnh; người đồng hương đương nói là chưa chắc thật, còn Đoàn-văn-Mai xưa nay là người ưa vì có nét xảo trá.

Chẳng biết rồi đây còn có ai bị lên can vào vụ này nữa không, song thiết tưởng chỉ có tên Lương với Tam có thể làm cho quan thẩm án biết rõ ai là người cầm súng bắn, ai là người phụ lực.

Miếng đất chỗ xảy ra vụ án mạng này hiện có người đơm bà tranh dành: 1- Trịnh-thị-Ú, tục kêu là thím thôn Vòn. 2- Huỳnh-thị-Lợi, vợ của hương chủ Hạnh.

Người ở hai làng Vĩnh-hòa và Vĩnh-phước xấp xỉ với nhau rằng tên Lương với tên Tam có giới thơ qua Chia-thơ kêu hai tên Chia lại để ham đọa bên thím Trịnh-thị-Ú, nhưng vì hai tên Chia lại này đời tiền xe nhiều quá, chủ điền là Huỳnh-thị-Lợi không chịu, chừng nó mới giận, cứ việc bán thặng tay cho có người chết, rồi bỏ trốn để hợp lại cho hai vợ chồng thị-Lợi.

Số tội, bốn báo số thật rõ vụ tranh dành miếng đất này.

Tin thể thao

Hội Etoile de Gladinh đạt chiến với hội Loh-Hwa ở Thượng-hải

Hôm chiều thứ hai 8 Juillet 1929, hội L'Etoile de Gladinh đã với hội Khách-tru ở Thượng-hải, hội này hôm bữa đầu qua đã với hội Etoile du Sud ở Chylin, hội Loh-Hwa tháng 11 bản, E. S. giờ mới.

Qua bữa sau chưa nhứt 8 Juillet lại thắng hội tuyển lựa của Cercle Sportif và Saigon Sport trên 4 bản không giờ bản nào.

Hôm nay lại đã với Etoile de Gladinh, thì ai cũng nói thế nào E. O. cũng phải thua hết, nói thì nói vậy chứ ai biết tại ai đâu. Mà trời chiều hôm nay từ hai giờ mưa dần tới bốn giờ mới dứt, song chưa thiệt dữ dội rả hoải, thế mà đến lúc này mới nhả một thể thao thấy đặng kẻo làm anh Mayer cười rất đòng, kẻo nhảm, người ta lớp cho đủ, thả bộ, chơi xe hơi, xe kéo chạy đường, thật là có cuộc đầu đầu câu nào mà đặng công chúng hoan nghinh như trận này.

Khi vô sân gần đặng 5 giờ thì các chiến tướng E. G. đã kéo vô sân đủ mặt, duy còn chờ chiến tướng của khách-tru đến thì khai chiến liền.

Đợi mãi đến 5 giờ rưỡi, hội Loh-Hwa mới lên sân, tay là lên trở vậy chứ công chúng cũng vô tay chào mừng.

Hai bên đượ nhau trong giây lát, kẻ thấy M. Dallan ra làm giám cuộc thì tu-bít cho hai bên sắp đặt hàng ngũ. Kế nghe tiếng tu-bít lập nhủ, hai bên xáp chiến, banh qua lại liền liền, tiếng vô tay khen-đồng ngớt, đầu đượ chừng ba phút đặng hồi bên L. H. đượ banh đượ xuống quyết tâm thành bên E. G., song bị Xương cầm, sự đượ banh đá lên, vì tại banh ướt nên sự đá chẳng đặng xa, nên gặp Ly-huê-Đường chặn đượ banh đá nhứt ngay cửa thành E. G. đứng tại góc cây ngăn ở trên vãng ra ngoài. Tình muốn ra song chẳng kịp, nên tưởng hừ đi hữu dụ tiền phương của Loh-Hwa sẵn trốn chạy tới tống banh lại vào lưới bên E. G. thua một bản.

Đoàn ban ra giữa sắp đá lại chuyển này bên E. G. quyết giữ lại nên đượ xuống coi nguy hiểm, song đá vô máy lần bị tướng thủ thành của L. H. bắt đượ banh đá lên hết. Có một là Danh đá nhứt vô giữa Giới đội đầu vô, tướng hậu tập L. H. đội ra, Ly-huê-Đường chặn đượ banh đượ xuống góc gờ mặt, gặp Lợi công, Xương tới tới lấy đượ banh đá lên Ngón đội đầu qua Colin, Colin chặn banh từ qua khỏi hàng tiếp ứng của L. H. kế đến đạo hậu tập Colin cũng xông lướt qua khỏi song sợ lộ, nên Colin khừ qua chơ mặt hát banh bên gờ tướng thủ thành bên L. H. đánh chặn thua lại một bản (hết 1-1).

Đoàn ban ra giữa sắp đá lại chẳng bao lâu kế tới giờ nghỉ giải lao. Vô đá lại chuyển này 2 bên ai chẳng chịu nhường tại ai cả, mà như là khi bên L. H. đượ banh xuống vậy thành bên E. G. nhiều lần coi nguy hiểm, song banh đá vô Tinh bắt đá lên hết, đến đời có một lần Tinh liền sanh từ bắt banh chưa kịp q ra ra, 2 tướng bên L. H. ào vào hãm thành Tinh thì, bị đá một cái vô hông tay, chết già 2 phút mà không buồn banh, rằng

quân ra rồi mới có xiêu năm sai tay, 1 lại đáng khen lắm.

Còn bên E. G. cũng đượ banh xuống công kích bên L. H. giữ đội, song tướng thủ thành bên Loh-Hwa cũng tài lắm, cũng cứu nguy nhiều lần.

Hai bên đượ tranh sức như hùng với nhau, thật là như tranh hùn chiến, luật đượ kế hết giờ mà công bắt phân thắng bại.

Trận này chiến tướng hai bên thấy đượ hay cả, chẳng có chỗ nào chơ đượ, song bên L. H. tướng lập đại công là Ly-huê-Đường.

Còn bên L'Etoile Gladinh thì có Colin lập đại công, mà tướng có công hạng nhất là Danh. Rồi Blah Gioi t l cũng hay như mọi lần, hàng tiếp ứng hậu tập, thủ thành tài hay hơn mọi khi nhiều lắm.

Tin trong nước

SAIGON

Các tai nạn về xe hơi
Cách nhau chỉ có một vài ngày mà xảy ra cho đến 3, 4 đám rải ro về xe hơi, nhưng may không đến nỗi sợ hãi, chỉ bị chết vài người, còn xe hơi thì hư hao rất bộn.

Như mới hôm mai chưa nhứt vừa rồi, tại đường Catnat, lối 10 giờ, có một cái xe hơi đượ nhảm một cái xe kéo, trên xe có một người bộ hành đàn bà ngồi.

Cũng hôm mai (thứ hai, lối 6 giờ chiều mới xảy ra tai nạn về xe hơi rất dữ dội, tại đường Thủ - Đức, cách Saigon 10 cây số.

M. M. làm bằng buôn, cầm xe hơi đua, làm Amicar có hai chỗ ngồi, trên xe có M. V. làm việc ở Trường-Tiền. Trong lúc xe hơi đang chạy, có một đứa nhỏ chạy ngang rồi ro, bèn bị tay bánh rất mạnh xe chạy trở lên lề, chạm nhảm cây trụ giằng l'ép rồi lật luôn xuống đường mướn rất sâu.

Hai người ngồi trên xe đều vãng xuống ruộng. M. M. bị giết mộ chôn, còn M. V. thì bị gãy trụ cột ở trên mặt, xe bị hư hao rất nhiều.

Chở voi về Tây

Thứ sáu rồi, ở Bau-mô-thuộc có chở voi ba con với con, kế trưa chưa nhứt đem voi ấy xuống tàu General Metzinger mà chở về Pháp. Lúc xuống tàu li người phụ lực nhưng chẳng có đứa chỉ trở ngại ă. Chỉ có một người Tây buộ đượ chẳng đượ trở lên tàu mà thôi.

BIỂNHÒA

Ba chiếc máy bay ở Bắc-kỳ đã tới Biên-hòa
Một đoàn máy bay ở trường Bạch Mai (Hanoi) đã bay tới Biênhoa, lúc 3 giờ chiều.

Cả thấy là ba chiếc máy bay, có quan tư Mathis cầm đầu. Có một chiếc chở thư từ rất nhiều.

Đoàn máy bay ấy, nhập với đoàn ở trường bay Bay Biênhoa ngày 9 tây đã bay lên không đặng chơ quan năm Prémorot, quân lý số phi thuộc Đông-Pháp, ngai quá giáng chiếc Chenonceaux, lối đến Saigon lúc buổi chiều, 10 5 giờ.

Nội ngày thứ tư, có một chiếc số phi thuộc Bạch-Mai, trở về Hanoi, chở thư ở Pháp và phía Nam Đông-dương về.

quân ra rồi mới có xiêu năm sai tay, 1 lại đáng khen lắm.

Còn bên E. G. cũng đượ banh xuống công kích bên L. H. giữ đội, song tướng thủ thành bên Loh-Hwa cũng tài lắm, cũng cứu nguy nhiều lần.

Hai bên đượ tranh sức như hùng với nhau, thật là như tranh hùn chiến, luật đượ kế hết giờ mà công bắt phân thắng bại.

Trận này chiến tướng hai bên thấy đượ hay cả, chẳng có chỗ nào chơ đượ, song bên L. H. tướng lập đại công là Ly-huê-Đường.

Còn bên L'Etoile Gladinh thì có Colin lập đại công, mà tướng có công hạng nhất là Danh. Rồi Blah Gioi t l cũng hay như mọi lần, hàng tiếp ứng hậu tập, thủ thành tài hay hơn mọi khi nhiều lắm.

THU-HO

Société pour l'amélioration morale intellectuelle et physique des indigènes de Cochinchine

Cuộc xổ số của hội NAM-KY ĐỨC-TRÍ THỀ DỤC (SAMIPIC)

Bản trị sự hội Nam-kỳ Đức-trí-thể-dục (SAMIPIC) có lời kêu gọi cho đặng đượ đượ hay rằng: Những số SAMIPIC đượ trúng mà trong hội đã mua số tiền lại rồi, tới hôm nay (8 Juillet) là:

1- Một số trúng độc đắc	80.000.00
2- Hai số trúng mỗi số	80.000.00
3- Năm số trúng mỗi số	10.000.00
4- Tám số trúng mỗi số	5.000.00
5- Năm số trúng mỗi số	2.000.00
6- 24 số trúng mỗi số	1.000.00
7- 78 số trúng mỗi số	300.00

Và một số trúng hội đặng có giới hạn triệu quan tiền (2.000.000) qua Pháp để giúp trong cuộc lập - Annam Hộc-quan - tại Paris (Paris).

Trong hội cũng xin cho những người trúng số mà chưa lĩnh đượ về vậy rằng: Kể từ ngày nay, ai muốn lãnh số tiền đượ trúng ấy thì dời lại tại nhà hội-quan ở đường Lagrandière số 78 (Saigon) mỗi tuần lễ có ba ngày: thứ hai, thứ tư và thứ sáu, buổi chiều từ 5 giờ rưỡi tới sáu giờ rưỡi.

Lại cũng xin rõ rằng, do theo lời nghị của Quan Thống-Đức Nam-kỳ đã 3 Octobro 1927; những số nào đượ trúng mà không lãnh thì hạn trong một năm, bắt đầu kể từ ngày số ấy xảy ra (30 Avril 1928) phải mất. Trong hội số lấy ra mà cho một hội Phước-thiện nào đó làm nghĩa, tùy ý sự bàn chọn của hội số SAMIPIC.

Bản trị sự hội số SAMIPIC ...

biên và người lính theo tôi như tôi có chạy trốn thì bắt lại.

Rồi anh ta ngó ông chủ-bút và nói:

— Rầy sắp tôi đưng lộn như vậy nữa-nghell

QUÊN-TÊN.

BENTRE

Chống giết vợ và dâm mẹ vợ

Hỏi-văn-Mai, 35 tuổi, ở với cha mẹ tại làng An-Binh-Tây, vì giận vợ và mẹ vợ làm sao chưa rõ, xé rách áo chém vợ là Phạm-thị-Hột. Hột may dao chết rồi. Rồi chém mẹ vợ là bà Huỳnh-thị-Sự, trúng nhảm trên mặt.

Chém giết xong rồi, cầm dao đi lại nhà việc An-đức mà bỏ tay chấp tội.

Nếu anh Mai tự đi nộp mình là chắc anh ta vì ghen, là một, oán là hai, nên mới đành giết vợ và mẹ vợ.

Ai muốn vay bạc

Từ năm ngàn đến trăm ngàn đồng bạc, hoặc treo nhà; ruộng; đất hoặc cày kỹ tên thì xin do nơi:

Ông NGUYEN-KHACH-TRUONG
Số 82 đường Bonnard Saigon.

M. Francois Sự

Chủ tiệm hột xoàn ở 68 Bd Bonnard Saigon mới cho hay tiệm ông mới lại nhiều lots hột xoàn, kỳ này hột lại càng tốt hơn, ông tính giá mới lắm.

M. Francois Sự cũng cho quý khách đặng hay nhà mát của ông cất ở Long-hải để cho mướn nay hoàn thành nhà kiểu tốt đẹp chỗ khoản khoát, như là đồ dọn mới tinh sạch sẽ lắm.

Công-ty nặc danh

Số vốn: 20 triệu đồng
Hội số: 56 đường Pellerin SAIGON
Đành giấy thép đã: ASSURANA SAIGON
Giàu thiệp nói số 748
Các ông chủ xe hơi Annam nên đĩn COMPAGNIE Annamite d'Assurance mà bảo hiểm
Lại hội số có người chỉ dẫn cách thức

PHẢI DỪNG NHỮNG XE HƠI

Những người ưa hôn máy
12 mã-lực HOTCHKISS
1 lít 300 BUGATTI

Những người ưa sáu máy
17 mã-lực HOTCHKISS
10 mã-lực DONNET

Những người ưa tám máy
3 lít BUGATTI

Những người ưa thề-thào
2 lít BUGATTI
2 lít 300 BUGATTI

Cụ bán tại:

Hàng JEAN COMTE

34, BOULEVARD-NORODOM - SAIGON

